

Szókavalkád, avagy az ismeretlen szavak tömkelegében

Fekete Farkas Tímea

Az, hogy a tanulók iskolában új szavakat tanulnak meg, nem meglepő. Ez a dolguk. A tanároké pedig az, hogy megtanítsák velük. De hogyan? Ez a mai kérdéskör.

A válasz felettébb egyszerű, hiszen ez hozzátartozik a tanárok mindennapos tevékenységéhez. A tanár dik-tál, táblára ír vagy kinyomtatva ki-osztja, majd közösen elolvassák a új szavak sorozatát és magyarázatát, és tessék: „Holnaputánra tanul meg, mert dolgozat lesz belőle...” Igen, ez a technika a gimnáziumokban vagy a jobb „gyerekanyaggal” dolgozó iskolákban működik, de a többiben sajnos nem. Ott lehet akármennyi dolgozat, a diákok sajnos úgysem ülnek le otthon, hogy elsajátítsák a házi feladatokat. Ilyenkor jön a pánik és a fej-törés, mivel ez azt a tényt vonja maga után, hogy a tanulók csak azt fogják a dolgozatban tudni, amit az órán el-sajátítottak. Ez a meztelen valóság, és ilyenkor válik még szorosabbá a fűző a tanári időcipőn. Én erre a problémára fejlesztettem ki egy, bár elég primitív, de annál hatásosabb mód-szert, ami lehet, hogy több tanárkol-léga számára nem is mutat nagy új-donságot, de hátha segítségére leszek valakinek.

A diákok iskolai alaptervékenysége a szövegértés elsajátítása, legyen szó bármilyen tantárgyról az anyanyelv-től az idegen nyelven keresztül egészen a szaktantárgyakig. A szövegek olvasása során (jó esetben) a tanu-lók több új kifejezéssel találkozhatnak, amelyekkel eddig nem, s ezt jelzik is a tanárnak (ha nem, akkor a tanár

kérdez rá, hogy megbizonyosodjon róla, valóban értik a szó jelentését). A tanár irányításával a diákok elol-vassák a szó jelentését a tankönyv mellékletében vagy az értelmező szótárban, esetleg egyszerűen a tan-ár magyarázza el a diákoknak a szó jelentését. Ezt eddig mindenki így csinálja, szerintem. Ezek után foly-tatjuk az olvasást, s minden hasonló szó jelentésével megismerkedtetjük a diákokat. Később jönnek a szöveg-feldolgozó feladatok, amelyekben a diákok ismét találkoznak az újonnan elsajátított szavakkal, s újból felele-venítik őket, közösen. S most jön az újdonság: a tanár felírja az ismeretlen szavakat random a táblára egyesével, de fontos, hogy mind sajátos módon és irányban kerüljön fel rá. Minden szó felírását követően a tanár felszólít egy diákot, aki elmondja, hogy mit is mondtunk arról a szóról. A következő szónál egy másik diákot szólít fel, és így tovább mindaddig, amíg fel nem kerül minden szó a táblára. Aztán in-dul a visszakérdés. A tanár rámutat egy szóra, s felszólít egy diákot, hogy magyarázza meg a jelentését. A má-sik szót egy másik diáknak adja, és így tovább, mindaddig, amíg a tanár meg nem bizonyosodott arról, hogy a diákok már valóban tudják az összes szó jelentését. Aztán a tanár mondja a jelentést, s a diákok feladata leolvasni a megfelelő szót a tábláról. Ilyenkor a diákok már meglehetősen unják a sok ismétlést, de nem szabad felad-ni, mert a módszer valóban hatásos, s a következő, egyben utolsó feladat válik a legérdekesebbé a gyerkőcök

számára, hiszen ilyenkor még a ver-senyszellem is fellobbanhat bennük, ha megfelelő gyorsasággal kérde-zünk, sőt még pontokat is osztunk a jó válaszokért. Az utolsó fázis a tábla bezárása. Ilyenkor a tanulók össze-rezzennek, hogy így már tutira nem fogják tudni a feladatot, pedig ez nem igaz. A tanár definiál, a tanulók pedig visszaemlékeznek a szavakra, s mint-ha egy fénykép lenne előttük a telefír-kált tábláról, úgy fogják leolvasni az emlékezetükben elraktározott szava-kat a képzeletbeli tábláról. Ez annyira hatásos módszernek bizonyult a szá-momra, hogy még a legcsintalanabb, illetve a legunottabb gyerek is élvezi a szóhajszát, mert versenyezhet. An-nak a veszélye pedig nem áll fenn, hogy nem fogják tudni, hiszen száz-szor hallották már, illetve mondták el saját maguk az új szavakat és azok definícióját.

Ez a módszer a vizuális módszerek közé tartozik, s mivel a legtöbb diák vizuálisan tanul a leggyorsabban és a leghatásosabban, úgy gondolom, hogy az esetek 97%-ban eredményes tanulást érhetünk el vele. Én és a di-ákjaim imádjuk. Már nevetnek, ha látják, hogy kezdem írogatni a szava-kat a táblára, s mindenki memorizál, és élvezi, ahogy egyre jobban gyorsul a tempó. A következő órát természe-tesen ajánlatos az elsajátított szava-kal kezdeni, hogy felelevenítsük őket, utána pedig bármikor jöhet az írás-beli, vagy az új szavak felhasználása a gyakorlatban.

Játékra fel!